

طراحی فضایی

باریکرد خلاقیت محور

نویسنده:

میرزا عزیزی

رضا صومی نوحی

انتشارات آرون

سرشناسه	: عزیزى، مريم، ۱۳۶۹
عنوان و نام پديدآور	: طراحي فضايى با رويکرد خلاقيت محور / نويسنده: مريم عزيزى، رضا معصومى نهوجى
معلومات نشر	: تهران، آرون، ۱۳۹۶.
معلومات ظاهري	: ۱۰۸ ص. مصور.
شابک	: ۰ - ۵۳۹ - ۲۳۱ - ۹۶۴ - ۹۷۸.
وضعيت فهرست رسي	: فيبا.
موضوع	: معماری و کودکان، مهد کودک، طرح و ساختمان
موضوع	: Architecture and children - Nursery school- Design and Constructi...
موضوع	: زمین های بازی کودکان - طرح و ساختمان
موضوع	: Play Environments - Design and Constructi...
شناسه افزوده	: معصومى نه جى، رضا، ۱۳۴۵
رده بندى کنگره	: NA ۲۵۲۰ / ۱ ع ۴ ۱۱۶۶
رده بندى ديويى	: ۷۲۰ / ۸۳
شماره کتابخانه ملي	: ۵۰۸۴۲۳۶

انتشارات آروان

طراحی فضایی با رویکرد خلاقیت محور

نویسنده: مريم عزيزى، رضا معصومى نهوجى

ناشر: انتشارات آرون

چاپ اول: ۱۳۹۷

تیراژ: ۱۲۰۰ نسخه

تومان ۱۷۰۰۰

نشانی: میدان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین - خیابان وحید نظری

نرسیده به خیابان منیری جاوید- پلاک ۱۰۵ - واحد ۳ تلفن: ۵۱ - ۶۶۹۶۲۸۵۰

وبسایت: www.Arvanashr.ir

ایمیل: Arvanashr@yahoo.com

فهرست مطالب

۹.....	مقدمه
۱۳.....	کودک
۱۴.....	دوره نو نهالی (۳ تا ۶ سالگی)
۱۴.....	دوره نوباوگی (۶ تا ۱۲ سالگی)
۱۵.....	روانشناسی رشد و دیدگاه‌های مختلف در روانشناسی رشد
۱۷.....	نظریه رشد و شناخت
۱۹.....	روانشناسی تربیتی
۱۹.....	کودک و خانواده
۲۰.....	کودک و اجتماع
۲۰.....	کودک و آموزش
۲۱.....	انتخاب شیوه مناسب آموزشی
۲۱.....	خلاقیت
۲۱.....	مفهوم خلاقیت
۲۲.....	عوامل موثر بر خلاقیت
۲۳.....	اهمیت خلاقیت از منظر آموزشی
۲۳.....	راهنمایی در جهت پرورش خلاقیت کودکان
۲۳.....	محورهای آموزش خلاقیت در جریان تدریس

۲۵.....	کودک و بازی
۲۶.....	فواید و نکات مثبت بازی در کودکان و دانش آموزان
۲۹.....	بازی و شخصیت
۲۹.....	بازی و رشد اجتماعی
۳۰.....	نقش بازی در رشد و زندگی کودک
۳۰.....	انواع مختلف بازی های کودکان
۳۱.....	عوامل مؤثر در بازی
۳۲.....	انواع بازی های کودکان
۳۴.....	اهداف کاربردی بازی های کودکان
۳۵.....	رابطه هوش و بازی های کودکان
۳۵.....	نقش والدین و اطرافیان در بازی های کودکان
۳۵.....	تأثیر همبازی ها بر بازی های کودکان
۳۶.....	تأثیر موقعیت اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی خانواده بر بازی های کودکان
۳۶.....	نقش تربیتی مادر در بازی های کودکان
۳۷.....	تأثیر بازی در ایجاد و پرورش خلاقیت کودکان
۳۸.....	خلاقیت در بازی
۳۸.....	نقش فیلم آموزشی بر روند آموزش و یادگیری کودکان
۳۹.....	مزایای کاربرد فیلم در آموزش
۴۰.....	فیلم انیمیشن
۴۰.....	انیمیشن آموزشی
۴۲.....	قابلیت ها و خصوصیات انیمیشن
۴۳.....	قصه گویی
۴۵.....	فانتزی
۴۷.....	موافقان و مخالفان فانتزی
۵۰.....	اغراق
۵۳.....	کودک و هنر
۵۳.....	تاثیر و هنرهای نمایشی
۵۴.....	موسیقی و کودک
۵۵.....	نقش آموزشی موسیقی

۵۵	نقش پرورشی موسیقی
۵۵	نقش درمانی موسیقی
۵۶	آواز
۵۶	شعر
۵۶	نقاشی
۵۷	نقاشی و فرا فکنی
۵۷	کودک و معماری
۵۸	محیط، بازی، خلاقیت
۵۹	در آفت حسی و ادراکی کودک از فضا
۶۰	تأثیر شرایط محیطی و کالبدی بر کودکان
۶۰	رنگ
۶۲	نور
۶۳	صوت
۶۴	تهویه
۶۶	خصوصیات فضاهای مورد نظر جهت طراحی
۶۶	فضای باز
۶۷	فضای بسته
۶۷	تعامل با محیط
۶۷	استفاده از عوامل طبیعی زمین
۶۸	فضای سبز
۶۹	آب
۶۹	طراحی فضای باز و زمین بازی
۷۰	ساختارهای بازی‌ها
۷۲	پر جنب و جوش، بازی‌های فیزیکی
۷۲	فکر کردن، بازی‌های خلاقانه
۷۲	داشتن همراه، بازی‌های اجتماعی
۷۳	بازی در سکوت و آرامش
۷۳	تجربه کردن، یادگیری از طریق بازی‌های حسی
۷۵	بازی با شن و مگس

۷۶	 اسباب بازی ها
۷۸	 طراحی فضا برای کودکان
۸۱	 نحوه قرارگیری بنا و پوشش گیاهی
۸۲	 مهد کودک ترنتن (وال پاستریا ، تیروول جنوبی، ایتالیا)
۸۷	 مهد کودک ۸ کلاسه (بلس -روبیو، آلمریای اسپانیا)
۹۱	 مهد کودک سبرا (ونسیلد، کولدینگ دانمارک)
۹۲	 تصویر ایده های طراحی مهد کودک سبر
۹۴	 مهد کودک ترلینگ (ترلینگ اتریش، کلاستربرگ)
۹۷	 نمونه های داخلی
۹۷	 مهد کودک راهیان
۱۰۱	 مهد کودک قصه من
۱۰۴	 نتیجه گیری
۱۰۶	 منابع و مآخذ

مقدمه

کودک در دنیای امروز جایگاه بسیار ویژه‌ای دارد تا جایی که می‌توان آینده ملل و جایگاه جهانی آنان را براساس خصوصیات کودکانشان پیش‌بینی نمود. بنا براین شکوفایی خلاقیت و نوآوری کودکان از مباحث مهم و با اهمیت دنیای امروز است که می‌توان پیشرفت و توسعه کشورها را به این عامل وابسته دانست. در پیام امروز رقابت، خلاقیت و نوآوری می‌تواند عامل برد باشد، بنابراین باید کودکان را در جهت پرورش و شکوفا کردن خلاقیت ذهنی کودکان و نوجوانان که در گام برداریم و به عواملی که در این راستا موثر هستند توجه کنیم و جانی آموزش و پرورش خلاقیت را در سطح جامعه ترویج دهیم. از آنجا که خلاقیت در دوران کودکی در تمام مدت عمر شخص موثر است باید آن را بسیار مهم دانست.

گاردنر معتقد است که تصور و تخیلی که در اوایل دوران کودکی شکل می‌گیرد، مبنای خلاقیت در دوران بلوغ است. آموزش و پرورش صحیح کودک به معنای فراهم آوردن مقدمات لازم برای به فعلیت رساندن قوای او است و باید به رشد احساسی، فیزیکی و عقلانی او کمک کرد. تا به مثلاً کلمات و درگیری‌های زندگی به راحتی برخورد کند و برای آنها راه‌حل پیدا کند. بسیاری از پژوهش‌های حوزه کودک به وجه اکتسابی رشد و یادگیری می‌پردازد. فلسفه‌های متنوع آموزشی نظیر تجربه‌گرایی، طبیعت‌گرایی،

رفتارگرایی نتیجه همین پژوهش‌ها است. دیدگاه‌های نوین از جمله آموزش خلاق، یادگیری بازی محور و یادگیری فرآیندی را مبتنی بر خلاقیت و ابتکار کودک می‌داند که تحت تاثیر محیط فیزیکی و اجتماعی شکل می‌گیرد. در پی طراحی این شیوه‌های یادگیری، خلق فضاهایی برای میزبانی آنها ضروری به نظر می‌رسد.

بست فضاهای عمومی دوستدار کودک و پیش از آن جنبش ساخت زمین‌های بازی یک طرف، توسعه مدارس باز، مدارس چند هسته‌ای، مدارس اجتماعی طرف دیگر و خلق موزه‌ها، فرهنگسراها و پارک‌های اختصاصی کودکان همه پاسخی به این ضرورت است. بازی یک عملکرد هدفمند است کودکان در هنگام بازی احساس رضایت می‌کنند، حتی اگر این بازی نتیجه‌ای هم نداشته باشد کودکان از بازی کردن لذت می‌برند، مربیان در هنگام برگزاری بازی‌ها باید به این نکته توجه داشته باشند که کودکان حق انتخاب دارند. در هنگام بازی خلاقیت کودک افزایش می‌یابد، خلاقیت یعنی امکان بهره‌برداری نامتعارف از ابزار، بدون تاثیر پذیری از عقاید دیگران. نکات اصلی را به کودکان خود بیاموزید و موقعیت را برای او فراهم نمایید تا کودک از ایده‌هایش استفاده کند زیرا خلاقیت عامل دلبستگی بیشتر است و تجربه عامل پیشرفت در زندگی آینده کودکان می‌باشد. بازی‌ها را در میان اقسام بازی، بازی‌هایی که آفریده خود کودک است و ما آنها را بازی‌های ابتکاری یا موضوع‌دار و نقش‌دار می‌نامیم اهمیت ویژه‌ای دارند. در این بازی‌ها خردسالان آنچه را که در محیط کوچک زندگی خود از فعالیت بزرگسالان می‌بینند تقلید می‌کنند. بازی‌های ابتکاری به شخصیت کودک شکل می‌بخشند، از این رو وسیله پرارزشی در تربیت او محسوب می‌شوند. این بازی‌ها بازتابی از زندگی‌اند.

۱- انگجی، لیلی، عسکری، عزیزه (۱۳۸۵)، بازی و تاثیر آن بر رشد کودک، تهران: انتشارات

بازی همواره در تاریخ وجود داشته است، بازی همزاد و همنشین همیشگی نوزادان، کودکان و نوجوانان بوده است، در آثار هنری کهن اسباب بازی‌ها، یا کودکان در حال بازی و با ماسک نمایش دیده می‌شوند. از فیلسوفان قدیم افلاطون و ارسطو به بازی و اهمیت آن در امر آموزش و آماده‌سازی شغلی توجه داشته‌اند. برخی دیگر از اندیشمندان عرصه علوم تربیتی از جمله کمینیوس، روسو، پستالوزی و به ویژه فروبل به بازی و استفاده از آن در امر آموزش اهمیت می‌دادند. شیلر بر این باور بود که انسان هنگامی به راستی انسان است که به بازی بپردازد.

همچنین ظهور تکنولوژی‌های جدید و تولد هنرهای صنعتی در دوران معاصر باعث تحولات چشمگیر در حیطه‌ی آموزش و وسایل کمک آموزشی گردیده است. یکی از این ابزارهای بسیار مفید انیمیشن است. انیمیشن پایه بسیاری از بازی‌ها و شبیه‌سازهای آموزشی است و فرزند پیشرفته و تکامل یافته‌ی هنر سینما را دارد. ابزارهای بسیار قوی برای برقراری ارتباط (دیداری و شنیداری) است. همان‌طور که بیان یادگیری انسان از طریق بینایی ۷۵ درصد و از طریق شنوایی ۱۳ درصد است. استفاده از آن به دلیل پیشرفت‌های دهه‌ی اخیر و مهیا شدن رایانه‌ها، پیشرفته‌تر گردیده است. در مواردی در فرایندهای آموزشی حساس و غیر قابل استرس (همانند شبیه‌سازی‌های انیمیشنی- رایانه‌ای) به یاری مشتافته است و از سویی علاقه‌مندی ۹۵ درصد از کودکان جهان را شامل می‌شود.

هر دوی این موارد از عللی است که منجر به آن می‌شود که توجه بیشتری به این صنعت- هنر معطوف بداریم و با جهت‌دهی مناسب و درست در امر آموزش از آن بهره بگیریم. اما پیش از این نیازمند آن هستیم تا حدود قدرت و نفوذ انیمیشن را در یادگیری مشخص سازیم. در کشورهای پیشرفته روش‌های آموزشی را در جهت شکوفایی استعدادها، بالفطره کودکان تعیین می‌نمایند. کودکان جهت رشد نیاز به شناخت توانایی‌ها و نیازهای روحی و جسمی و پتانسیل‌های درونی‌شان را دارند. بدین منظور به فضایی نیاز دارند که بتوانند آزادانه در آن بدوند، بازی کنند و خود با توجه به

فطرت خویش به جستجو و تجربه بپردازند. اما در شهرهای کنونی کمتر فضای امن و مناسبی برای فعالیت‌های کودکان یافت می‌شود. کودک امروز به دلیل عدم ایمنی و امنیت محیط شهری در اتاق کوچک خود در انبوهی از آپارتمان‌ها محبوس شده است و دیگر از آن جنب‌وجوش و هیاهو جهت شناخت و سبب تجربه در محیط خارج از خانه خبری نیست. در حالی که او خاص می‌خواهد که بتواند خلاء حضور طبیعت را در زندگی‌اش پر کند، مکانی که زمینه‌ساز، ب‌برای پرورش و رشد استعدادهایش را ایجاد کند.